

**V WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA
ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP I – SZKOLNY

**29 listopada 2021 r.
godz. 10:00**

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: **120 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **90 punktów**

Instrukcja dla ucznia

1. W wyznaczonym miejscu arkusza z zadaniami konkursowymi wpisz swój kod.
2. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowane 20 zadań.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji Konkursowej.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. Rozwiązania zadań zamkniętych zaznacz w arkuszu z zadaniami konkursowymi. W zadaniach zamkniętych poprawna jest jedna lub więcej niż jedna odpowiedź. Wybierz tę odpowiedź lub odpowiedzi i właściwą literę/właściwe litery zaznacz kółkiem, np.:
8. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl krzyżykiem, np.: i zaznacz kółkiem inną wybraną odpowiedź, np.:
9. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu z zadaniami konkursowymi. Ewentualne pomyłki przekreślaj.
10. Przy rozwiązywaniu zadań możesz korzystać z brudnopisu. Brudnopis nie podlega sprawdzeniu.

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie dwa teksty, a następnie wykonaj zadania 1–14.

TEKST I

Adam Mickiewicz

Świtezianka

Jakiż to chłopiec piękny i młody?
Jaka to obok dziewczica?
Brzegami sinej Świtezi wody
Idą przy świetle księżyca.

Ona mu z kosza daje maliny,
A on jej kwiatki do wianka;
Pewnie kochankiem jest tej dziewczyny,
Pewnie to jego kochanka.

Każdą noc prawie, o jednej porze,
Pod tym się widzą modrzewiem.

Młody jest strzelcem w tutejszym borze;

Kto jest dziewczyna? ja nie wiem.

Skąd przyszła? darmo śledzić kto pragnie,
Gdzie uszła? nikt jej nie zbada.
Jak mokry jaskier wschodzi na bagnie,
Jak ognik nocny przepada.

— „Powiedz mi piękna, luba dziewczyno,
Na co nam te tajemnice —
Jaką przybiegłaś do mnie drożyną?
Gdzie dom twój, gdzie są rodzice?

Adam Mickiewicz, *Świtezianka* [online:] <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/ballady-i-romanse-switezianka.html>.

TEKST II

Adam Mickiewicz

Dziady część II

WIDMO

(zza okna)

Dzieci! nie znacie mnie, dzieci?
Przypatrzcie się tylko z bliska,

Przypomnijcie tylko sobie!
Ja nieboszczyk pan wasz, dzieci!
Wszak to moja była wioska.
Dziś ledwo rok mija trzeci,
Jak mnie złożyliście w grobie.
Ach, zbyt ciężka ręka boska!
Jestem w złego ducha mocy,
Okropne cierpię męczarnie.
Kędy noc ziemię ogarnie,
Tam idę szukając nocy;
A uciekając od słońca
Tak pędzę żywot tułaczy,
A nie znajdę błędom końca.
Wiecznych głodów jestem pastwą;
A któż mię nakarmić raczy?
Szarpie mię żarłoczne ptastwo;
A któż będzie mój obrońca?
Nie masz, nie masz mękom końca!

[...]

GUŚLARZ

A czegoż potrzeba dla duszy,
Aby uniknąć katuszy?
Czy prosisz o chwałę nieba?
[...]

WIDMO

Do nieba?... bluźnisz daremnie...
O nie! ja nie chcę do nieba;
Ja tylko chcę, żeby ze mnie
Prędejsz się dusza wywlekła.
Stokroć wolę pójść do piekła,
Wszystkie męki zniosę snadnie;
Wolę jęczeć w piekle na dnie,
Niż z duchami nieczystymi
Błąkać się wiecznie po ziemi,
Widzieć dawnych uciech ślady,
Pamiętki dawnej szkarady;
Od wschodu aż do zachodu,
Od zachodu aż do wschodu
Umierać z pragnienia, z głodu

I karmić drapieżne ptaki.
Lecz niestety! wyrok taki,
Że dopóty w ciele muszę
Potępioną włóczyć duszę,
Nim kto z was, poddani moi,
Pożywi mię i napoi.

Ach, jak mnie pragnienie pali;
Gdyby mała wody miarka!
Ach! gdybyście mnie podali
Choćby dwa pszenicy ziarka!
[...]

WIDMO

Nie ma, nie ma dla mnie rady!
Darmo podajesz talerze,
Co dasz, to ptastwo zabierze.
Nie dla mnie, nie dla mnie Dziady!

Tak, muszę dręczyć się wiek wiekiem,
Sprawiedliwe zrządzienia boże!
Bo kto nie był ni razu człowiekiem,
Temu człowiek nic nie pomoże.

CHÓR

Tak, musisz dręczyć się wiek wiekiem,
Sprawiedliwe zrządzienia boże!
Bo kto nie był ni razu człowiekiem,
Temu człowiek nic nie pomoże.

Adam Mickiewicz, *Dziady część II* [online:] <https://lektury.gov.pl/lektura/dziady-czesc-ii>.

Zadanie 1. (0–3)

Uzupełnij zdania właściwymi terminami literackimi.

- A. W tekście I opowiada _____. (0–1)
B. Tekst I to gatunek literacki _____. (0–1)
C. Tekst II to gatunek literacki _____. (0–1)

Zadanie 2. (0–3)

Czy Widmo otrzymało pomoc od uczestników obrzędu? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do przytoczonego fragmentu *Dziadów część II*.

Zadanie 3. (0–14)

Wykonaj poniższe polecenia A–F.

A. Podaj trzy cechy gatunkowe tekstu I. (0–3)

B. Podaj trzy cechy rodzajowe dramatu. (0–3)

C. Wyjaśnij znaczenie tytułu tekstu I. (0–2)

D. Wyjaśnij znaczenie tytułu tekstu II. (0–2)

E. Wymień tytuł znanego ci utworu, który reprezentuje taki sam gatunek jak tekst I. Podaj imię i nazwisko jego twórcy. (0–2)

F. Odwołując się do znajomości całego utworu cytowanego w tekście I, napisz, kto i jaką karę wymierzył strzelcowi za niedotrzymanie przysięgi. (0–2)

Zadanie 4. (0–4)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

A.	Nauki moralne znajdziemy w obu tekstach.	P	F
B.	Tekst I. to przykład gatunku synkretycznego.	P	F
C.	Cytowany tekst I. to utwór stroficzny.	P	F
D.	Tekst II. nie należy do liryki.	P	F

Zadanie 5. (0–2)

Znajdź w tekście II przestrołę moralną. Zapisz ją, cytując. Wyjaśnij przenośne znaczenie przestrogi moralnej udzielonej żyjącym przez duchy w dramacie Mickiewicza.

Przestroga moralna z tekstu:

Wyjaśnienie:

Zadanie 6. (0–2)

Napisz, jakie duchy zostały przywołane na obrzęd dziadów ukazany w *Dziadach część II*.

Zadanie 7. (0–2)

Z tekstu II przytocz wypowiedzenie nienależące do tekstu głównego utworu.

Napisz, w jakim celu w tego typu utworach pojawiają się didaskalia?

Zadanie 8. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

W tekście I nie ma:

- A. zdania pytającego.
- B. zdania rozkazującego.
- C. zdania oznajmującego.
- D. zdania wykrzyknikowego.

Zadanie 9. (0–2)

Z fragmentu tekstu II wypisz przykłady rymujących się wyrazów.

- A. Para rymów żeńskich – _____ (0–1)
- B. Para rymów gramatycznych – _____ (0–1)

Zadanie 10. (0–5)

Napisz zaproszenie na spektakl pt. *Dziady*, który przygotowuje Twoja klasa. Użyj dwóch argumentów, którymi przekonasz kolegów i koleżanki do obejrzenia przedstawienia.

[illegible]

Zadanie 11. (0–3)

Wypisz z tekstu I po jednym przykładzie wyrazu spełniającego wskazane warunki.

A. Z wiersu 16. samodzielny wyraz odmieniający się przez przypadki, który nie jest rzeczownikiem.

_____ (0-1)

B. Z wersu 1. wyraz niesamodzielny o funkcji łączącej wyrazy w zdaniu.

 (0-1)

C. Z wersu 4. wyraz niesamodzielny w zdaniu, tworzący wyrażenie przyimkowe.

(0-1)

Zadanie 12. (0–2)

Zastąp podane zdania równoważnikami zdań o tej samej treści.

1. Już jutro będzie klasówka.

---

2. Obowiązuje zakaz palenia w miejscach publicznych.

Zadanie 13. (0–5)

Nazwij części zdania w podkreślonym wypowiedzeniu w tekście I.

Zadanie 14. (0–1)

Wskaż poprawny zapis.

- A. jezioro Świteż
B. Jezioro Świteż
C. Jezioro świteż

Zadanie 15. (0–1)

Uzupełnij wypowiedź. Wybierz odpowiedzi spośród podanych, zakreślając odpowiednie litery: A lub B oraz C lub D.

W zdaniu:

Mówiąc to, zdjęła ją ze stołu i zaczęła potrząsać nią z całej siły.

Podkreślone wyrazy to formy A/B występujące w C/D.

A. tego samego zaimka	C. w tym samym przypadku
B. różnych zaimków	D. w różnych przypadkach

Zadanie 16. (0–4)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń dotyczących wyrazu **ŚWITEZIANKA**. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

	ŚWITEZIANKA		
A.	To rzeczownik rodzaju żeńskiego.	P	F
B.	Zawiera końcówkę fleksyjną <i>-ka</i> .	P	F
C.	Występuje w nim temat fleksyjny <i>Świteziank-</i> .	P	F
D.	W celowniku wystąpi oboczność <i>k:c</i> .	P	F

Zadanie 17. (0–4)

Nazwij części mowy występujące w poniższym zdaniu.

W niezwykle pięknym ogrodzie krzewy bzu uginały się pod kiściami fioletowych kwiatów.

w – .....

niezwykłe – .....

pięknym – .....

ogrodzie – .....

krzewy – .....

bzu – .....

uginają – .....

się – .....

pod – .....

kiściami – .....

fioletowych – .....

kwiatów – .....

Zadanie 18. (0–4)

Uzupełnij tabelkę według wskazówek z nagłówków.

Cytat	Imię i nazwisko autora dzieła	Tytuł dzieła	Gatunek literacki
A. Szlachetne zdrowie, Nikt się nie dowie, Jako smakujesz, Aż się zepsujesz.	_____	_____	_____
B. Powadził się kałamarz na stoliku z piórem, Kto świeżo napisanej książki był autorem.	_____	_____	_____
C. Matko, w lesie są maliny, Niechaj idą w las dziewczyny, Która więcej malin zbierze, Tę za żonę pan wybierze.	_____	_____	_____
D. Jeśli nie chcesz mojej zguby, krokodyla daj mi luby.	_____	_____	_____

Zadanie 19. (0–3)

Napisz, jakie środki poetyckie występują w kolejnych cytatach.

A. „Warszawa jedna Twojej mocy się urąga, podnosi na Cię rękę i koronę ściąga.”

_____ (0–1)

B. „Twardowski [...] podparł się w boki jak basza:”

_____ (0–1)

C. „chłopiec piękny i młody”

_____ (0–1)

Zadanie 20. (0–25)

Proponujemy Ci trzy tematy wypracowań. Przeczytaj uważnie polecenia, a następnie wybierz jeden z tematów. W niektórych zadaniach pojawi się możliwość dodatkowego wyboru.

Jeżeli w zadaniu wskazano, ile należy podać przykładów, nie wykraczaj poza tę liczbę. Dodatkowe przykłady, argumenty nie będą punktowane.

Twoja praca powinna zająć co najmniej półtorej strony A4.

A. Czy nauki moralne zawarte w cytowanym w tekście I utworze Adama Mickiewicza mają charakter uniwersalny i mogą stanowić kodeks postępowania również dla współczesnego człowieka? Przeanalizuj tę kwestię w formie rozprawki. Nawiąż w niej do *Świtezianki* Adama Mickiewicza oraz do dwóch innych utworów literackich. Posłuż się trzema argumentami wraz z przykładami, dowodząc swej tezy.

B. Co znaczy być człowiekiem? Odpowiedz na pytanie w kontekście *Dziadów cz. II* Adama Mickiewicza oraz dwóch przykładów z innych utworów literackich podobnie ujmujących ten problem. Odwołaj się również do własnych doświadczeń.

Podkreśl formę wypowiedzi wybraną przez Ciebie w poleceniu **B.**:

rozprawka   artykuł   przemówienie   wywiad

C. Ktoś stwierdził, że szkoda czasu na czytanie literatury, bo nie daje ona żadnych konkretnych korzyści. W wybranej z poniższych propozycji formie tekstu odpowiedz, czy zgadzasz się z tą opinią? W pracy należy uwzględnić trzy teksty kultury.

Podkreśl formę wypowiedzi wybraną przez Ciebie w poleceniu **C.**:

rozprawka   artykuł   przemówienie

D. Wyobraź sobie, że Pinokio, bohater utworu Carla Collodiego, spotyka na ścieżkach swoich wędrówek po ucieczce z domu któregoś z bohaterów (*podkreśl a, b, c lub d, w zależności od swojego wyboru*):

- a. wybranego mitu greckiego,
- b. lub wybranego podania albo legendy polskiej,
- c. lub „Klechd sezamowych” Bolesława Leśmiana,
- d. lub wybranej baśni polskiej albo europejskiej.

Napisz opowiadanie z dialogiem, w którym wybrany przez Ciebie bohater wpłynie na zmianę postawy zbuntowanego Pinokia. Wpleć w swoje opowiadanie charakterystykę obu bohaterów. Nadaj opowiadaniu tytuł.

This image shows a full page of blank graph paper. The grid consists of thin, light gray horizontal and vertical lines that intersect to form small squares across the entire surface. There are no margins, text, or other markings on the paper.

